

**„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – СМИЛЯН“**

Седалище и адрес: с. Смилян, общ. Смолян, обл. Смолян, ул. „Девети септември“ №101,
тел.: 03026/2441, *e-mail:* dgssmilian@ucdp-smolian.com

ДОКЛАД И АНАЛИЗ

НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС СМИЛЯН“ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

I. СОБСТВЕНОСТ НА ГОРИТЕ И ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ПОЛЗВАНЕТО ИЛИ ФУНКЦИОНАЛНИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГОРИТЕ;

През 2020 година няма промени в собствеността на горите и начина на ползване.

II. ИЗВЪРШЕНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС Смилян“ (ЗАЛЕСЯВАНИЯ, СЕЧИ (ВИД НА СЕЧТА И ПЛОЩИ), НАПРАВА НА ГОРСКИ ПЪТИЩА, ДР.)

Извършените горскостопански дейности на територията на ТП „ДГС Смилян“ през изтеклата 2020 година са в следните основни направления: лесокултурни дейности, дърводобив, като е добивана основно повредена дървесина от абиотични и биотични фактори, добив на недървесни горски продукти, поддръжка и ремонт на горски пътища.

1. Извършените лесокултурни дейности през 2020 година са както следва:

- Механизирана и ръчна направа и поддръжане на минерализовани ивици на територията на ТП „ДГС Смилян“ – 24 170 л.м;
- Поддръжане на лесокултурни прегради – 5 450 л.м;
- Разсадниково производство обхваща два разсадника, стопанисвани от ТП „ДГС Смилян“ с общо произведени фиданки за годината 73 000 броя;
- Попълване на култури – 19 дка;
- Отглеждане на култури – 55 дка;

Залесяването попълването и отглеждането на култури е извършено от фирма изпълнител, определена след провеждане на процедура, спазвайки разпоредбите на **НАРЕДБАТА за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии - държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.** Изпълнението на дейностите е извършено при спазване на действащата нормативна уредба, Закона за горите и подзаконовите нормативни актове.

За да бъде спазена Заповед №303 от 16.10.2019г. на Директора на ТП „ДГС Смилян“ и в изпълнение на принципите и критериите на Принцип 6 от Националния стандарт за отговорно управление горите в България преди започване на какъвто и да е вид горскостопански дейности се прави анализ на състоянието на насажденията, в

които ще се водят мероприятия и се съставя „Лист за предварителна идентификация на ключови елементи на околната среда и социално въздействие, като оценката се извършва за всеки един елемент, който е идентифициран, след което се дефинират специфични мерки за неговото опазване при маркиране, дърводобив и други лесокултурни дейности“ от служителите на стопанството. Като с останалите документи това Приложение остава като неразделна част от досието на насаждението. Въз основа на анализа и направения мониторинг, вида на гората и дали попада във ВКС се поставят определени препоръки, които се спазват докато се провеждат дейности. По време на работа в горските масиви се правят постоянни проверки за спазване на безопасни условия на труда и се провеждат инструктажи, които остават част от досието на обекта. Комплектът документи се предоставя при поискване от заинтересованите страни.

При всяко изготвяне на карнет – описа на съответния подотдел се отразява наличието на всички ключови елементи, съответните видове и консервационни стойности, както и дефинираните мерки за тяхното опазване. В изработката на технологичния план се включват дефинираните мерки за опазване, отнасящи се за дърводобивния процес. На базата на проведените мониторингови наблюдения се дават и специфични предписания за изпълнение на горскостопанските дейности, с цел съхраняване на установените консервационни стойности. На терен, служителите на ТП ДГС „Смилян“ следят за правилното прилагане и спазване на изисквания по отношение на ГВКС, опазването на растителните и животински видове и техните местообитанията.

2. Добитата и реализирана дървесина за период 01.01.2020 до 31.12.2020 година по данни от отчета на финансовия план за 2020г. е както следва :

- Добити от местно население –3667 м³;
- Промислен дърводобив – 30371 м³.

Изпълнението е на 96,39 % спрямо заложения разчет за годината. Причина за неизпълнението на заложения разчет за 2020 година се дължи на трудната достъпност до обектите в които е предвидена дърводобивна дейност, както и голямо количество похабена дървесина пострадала от биотични и абиотични фактори.

3. През 2020 година е извършен ремонт от 50 км. съществуващи горски пътища. С цел опазване им, на фирмите извършващи горскостопански дейности са издавани разрешителни за достъп /223бр./. Дават се постоянни указания за правилната експлоатация на горските пътища и е разпоредено преустановяване на движението при лоши метеорологични условия.

Горските пътища минават през територии с няколко вида собственост (държавна, частна и общинска), това затруднява опазването им и безпроблемното преминаване на дърводобивните фирми. За да се избегнат конфликти с други собственици, се правят алтернативни временни извозни пътища.

За добива на дървесина през 2020 година са сключени 46 бр. договори. Дърводобивните фирми са запознати с изискванията на стандарта, информирани са за нуждата от закупуване и предоставяне на защитно облекло съответстващо за работните позиции, необходимостта от предоставяне на броя и имената на работниците, които ще работят по съответния договор и предоставяне на копия от документите за тяхната правоспособност. Все още проблем се явява снабдяването от страна на по-малките местни фирми със защитно работно облекло.

III. ВИД И КОЛИЧЕСТВО НА ДОБИТИТЕ ПРОДУКТИ (ВКЛ. НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ ПРОДУКТИ).

Добити са следните продукти от горски територии държавна собственост, стопанисвани от ТП „ДГС Смилян“:

- Дървесина – 34061 м³ от различни категории и сортименти: трупи за бичене, обли греди, ритловици, технологична дървесина, ОЗМ, дърва за огрев.
- Добитите недървесни горски продукти през 2020 година са: за добив на гъби са издадени 8 бр. позволителни, добити са коледни елхи от школи в разсадниците, стопанисвани в ТП „ДГС Смилян“ в размер на 598 бр, както и 2-годишни и 3-годишни фиданки в размер на 8133 бр.

IV. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ (РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛЕСОПАТОЛОГИЧНИ ОБСЛЕДВАНИЯ И ЛЕСОЗАЩИТНИ МЕРОПРИЯТИЯ).

От извършените лесопатологични обследвания, постъпилите и регистрирани сигнални листове за нападения и щети от абиотични и биотични фактори, и оценка на здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Смилян“ са установени:

- От абиотични въздействия, в държавни горски територии на стопанството са подадени 121 бр. сигнални листове за повреди от ветролом и ветровал, снеголом и снеговал.
- Насекомни вредители по иглолистни видове - върхов корояд 28 бр., от борова процесия – 3 бр. Болести по широколистни видове – няма подадени сигнални листове. Повредените дървета са инвентаризирани и част от повредената дървесина в по-достъпните части от насажденията е усвоена от месното население.
- Една голяма част от инвентаризираните повредени и пострадали дървета се намират в труднодостъпни части, в тези си площи те не представляват интерес за местното население за дърводобив.

Въз основа на подадените сигнални листове може да направим заключение, 73 % от постъпилите сигнални листове за повреди са в иглолистни гори, 27 % са в широколистни гори. За 79 % от пострадалите насаждения основна причина за влошеното здравословното състояние са абиотични въздействия (ветролом, ветровал, снеголом и снеговал), а за останалите 21 % основен причинител са насекомни вредители (върхов корояд и борова процесия). В зависимост състава на пострадалите насаждения се отчита най-силно и в най-голяма степен повреди по дървесните видове – смърч, бял бор и в по-малка степен широколистните видове (бук). След направеното лесопатологично обследване през месец октомври 2020г. с представител на ЛЗС гр.Пловдив се констатира затихване на разпространението на върхов корояд, което позволи и усвояване на доста голяма площ от инвентаризираната пострадала дървесина. Здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Смилян“, в частност иглолистните гори, все още са с влошено състояние, но с тенденция за подобряването му. Продължават взетите мерки за незабавно подаване на сигнал при нововъзникнали повреди, изготвяне на документи за одобрение за усвояване, окомплектовка на документацията, отдаване на дърводобив на фирми или местно население.

V. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ;

След направен обобщен анализ на въздействието на горскостопанските мероприятия, може да се направят следните по общи заключения:

- Следи се спазването на начина на извоз на дървените материали с цел опазване на подраста в насажденията при извеждане на сечта. През изтеклата година не са установени такива повреди след приключването на горскостопанските дейности.
- Не са констатирани и повреди над допустимите /над 2% по брой от оставащите на корен дървета/ по оставащия дървостой.
- Създаване на условия за активиране на почвена ерозия – тракторните и коларски пътища с опасности за развитие на ерозионни процеси са рехабилитирани или са задръствани с купчини от клони. Изискванията и начина на запълване на извозните пътища се описват в изготвените технологичен план и карнет-опис на насажденията.
- В насажденията с изведени сечи се оставя мъртва дървесина, стояща и лежаща, с цел запазване на биоразнообразието.
- Въздействие върху идентифицираното биоразнообразие, при установяване, се описва в технологичния план и карнет-описа на насажденията. Спазват се определените мерки за тяхното опазване.
- При наличие на водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията се определят мерки за опазването им. Те се отбелязват както в листа за предварителна оценка, така и в карнет-описа и технологичния план на насаждението.
- Не са констатирани негативни въздействия върху съседни насаждения при правените оценки.
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура – Негативно въздействие се наблюдава върху инфраструктурата. Разрушава се цялостта на пътната настилка на голяма част от горските пътища. Това се дължи главно на неспазване изискванията за ползването им (претоварване на камионите и експлоатацията им в неблагоприятни климатични условия).

За всяко негативно въздействие от горскостопанските мероприятия се вземат своевременни мерки за намаляване техния ефект: продължава засиления контролът при движение на превозните средства по горските пътища, проверяват се разрешителните за достъп в горските територии и спазване на ограниченията за движение на товарните превозни средства на всички ползватели. Не се разрешава при обилни валежи и снеговалежи навлизане на товарни автомобили по горските пътища. През изтеклата година със собствения багер и товарен автомобил на стопанството са ремонтирани и поддържани, силно нуждаещите се от укрепване пътища, навсякъде където е извършван ремонт са направени и отводнителни канавки, с което са ограничени и ерозионните процеси. При обявени бедствени положения се оказва помощ в критичните места от служителите на стопанството с наличната техника.

VI. МОНИТОРИНГ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ВКЛ. МОНИТОРИНГ НА ВКС;

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1., ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и /или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изискванията на плановете им за управление.

Мониторинг на биологичното разнообразие: видовете от ВКС 1.2 застрашени, изчезващи и ендемични растения, ВКС 1.3 редки, застрашени и ендемични животински видове, ВКС 3 – редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми на територията на „ДГС Смилян“ се прави ежемесечно. Докладът за Гори с висока консервационна стойност се актуализира постоянно при настъпили промени, в него се отразяват всички консервационни стойности. Докладът съдържа информация за определените Гори във фаза на старост и представителни образци на територията на стопанството. При интерес се предоставя на заинтересованите страни за разглеждане и запознаване.

Мониторинг на ВКС 1.2 защитени, застрашени и ендемични видове

През 2020 година най-често са наблюдавани и има сигнали за нападение от кафява мечка (*Ursus arctos*), открити са следи от видра (*Lutra Lutra*), балканска дива коза (*Rupicapra rupicapra*), като прелитащи са виждани черен кълвач (*Dryocopus martius*), орел змияр (*Circetus gallicus*) и черен щъркел (*Ciconia nigra*).

Мониторинг на ВКС 1.2 защитени, застрашени и ендемични видове:

През 2020 година е направен мониторинг и на трите регистрирани застрашени растения по време на цъфтеж, като не се наблюдават промени на находищата им. Без следи от антропогенна дейност, но със повреди от абиотични фактори върху родопския крем.

Мониторинг на ВКС 3 редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми

Целогодишно е извършван мониторинг на всички типове горски екосистеми, който се среща в обхвата на стопанството. Здравословното състояние в широколистните гори е задоволително, с леки повреди от абиотични фактори. А в иглолистните и смесени гори през изминалата година е наблюдавано влошаване на жизнеността и здравословното състояние на насажденията.

Като заключение на извършения целогодишен мониторинг могат да бъдат направени няколко извода:

- Прави се всичко възможно да бъдат спазвани на препоръките за стопанисване, мониторинг и управление на всички консервационни стойности намиращи се в териториалния обхват на стопанството.
- Укрепване и запазване на здравословното състояние на горите е основна цел и през настоящата година. Продължават борбата с насекомните вредители и ограничаване на тяхното разпространение, както и усвояването на дървесина пострадала вследствие абиотични фактори.

VII. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ - ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И /ЛИИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ И ДЕЙНОСТИ;

Засилващият се интерес на хората към гората, природата и биоразнообразието ни карат да участваме в повече социални дейности. ТП „ДГС Смилян“ предоставя възможност за запознаване с лесовъдската професия - като през изминалата година са проведени няколко образователни мероприятия с детски градини и училища. Стопанството участва и в европейската програма Студентски практики, давайки възможност на студенти от Лесотехническия университет да стажуват и да се запознаят с професията си по – отблизо. На територията на стопанството има голям брой екопътеки и туристически маршрути, които осигуряват прекрасни условия за рекреация и туризъм. Отдыхът и почивката на чист въздух в гората стават предпочитани за уикендите и почивните дни. Затова е необходимо осигуряване на

достъп до повече информация, за воденото стопанисване на горите, проблемите, с които се сблъсква лесовъдския персонал при отглеждането, опазването и ползването на горските ресурси. ТП „ДГС Смилян“ е поело дългосрочна ангажираност за отговорно управление на горите.

VIII. СРЕЩИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТОПАНИСВАНЕТО НА ГОРИТЕ.

Както всяка година с кметствата и общините са проведени необходимите срещи свързани с дейността, решаване на възникнали различни проблеми, оказване на помощ при нужда на кметствата от община Рудозем и част от община Смолян. Изцяло са задоволени нуждите на местното население от дърва за огрев за собствени нужди и дървен материал. Общините са писмено информирани целогодишно относно вида на дейност, обекти, местности, сключени договори, маршрути на движение на транспортните средства по горските автомобилни пътища на ТП „ДГС Смилян“.

Местните жители закупуват дърва за огрев на базата на установен ценоразпис. Позволителните за сеч се издават на домакинствата по списък, който се предоставя от кмета на всяко населено място в началото на годината. Продължава усвояването на останалата несъбрана повредена иглолистна дървесина от местното население. Стопанството поддържа постоянна комуникация с кметовете на населените места.

IX. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ПРОДУКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО.

Ефективността и продуктивността на горското стопанство е относително добра. За да бъдат спазвани всички принципите и критерии на Националния стандарт на горската сертификация, е необходимо да бъде изградена единна система, основаваща се на балансирано и отговорно отношение във всички направления – екологични, икономически и социални, това налага една добра комуникация между голям брой заинтересовани страни. Продължава стремежът ни към намаляване на пропуските, които се правят при спазването на Националния стандарт. За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо да се постигне един баланс между поетите ангажименти на ТП „ДГС Смилян“ и интересите на останалите заинтересовани страни.

Директор ТП ДГС „Смилян“:.....п*.....

/инж. Анатолий Елев/

*Забележка: Налице е положен подпис, като същия са заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)